WASHINGTON D.C.

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 245. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ГРУДНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, DECEMBER 21, 1956. No. 245. VOL. LXIII.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА ЗДА КУДИ БІЛЬШ ГНУЧКА, ЯК ВІН СПОДІВАВСЯ — ЗАЯВЛЯЄ НЕРУ

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР, ПІД ЧАС ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ, З'ЯСУВАВ СВОЇ ПОГЛЯДИ НА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Індійський прем'єр Неру відбув у середу 19 грудня ц. р. пресову конференцію, в якій взяло участь рекордове число редакторів і кореспондентів, бо яких 500 осіб. Зустрівшися з президентом Айзенгавером і відбувши з ним довгі розмови — заявив Неру — він переконався, що американська закордонна політика є куди більше гнучкою, як він сподівався, і що вона вміє сприймати зміни в сучасному змінливому світі і застосовувати до них свої методи й акції. В чому і як виявиться ця гнучкість закордонної політики ЗДА, Неру не дав відповіді, зокрема не з'ясував своїх поглядів на можливість зміни американського ставлення до комуністичного Китаю. Він підтвердив тільки, що говорив з президентом Айзенгавером на тему взаємин між ЗДА і червоним Китаєм і що китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай пов'язує справу звільнення решти ув'язнених американців із зміною неґативного й опозиційного ставлення ЗДА до Пейпінгу. В дальшому Неру ствердив, що в ЗДА тепер більше зрозуміння, як було досі, до індійської „політики невтралізму". Якщо йде про справу полагоди середньосхідного конфлікту, то Індія не має якогось спеціяльного пляну, щоб добитися в порозумінні і в співпраці із ЗДА розв'язки цього конфлікту, але продовжуватиме свої заходи в цьому напрямку на терені Об'єднаних Націй. Вертаючися із відвідин у ЗДА, Неру не задумує зупинятися в Єгипті для безпосередніх переговорів з єгипетським президентом Нассером. Якщо йде про Суезький канал, то, на думку Неру, він мусить бути відкритий для всіх кораблів без вийнятку, але із повним збереженням і пошануванням суверенних прав Єгипту. Найбільше питань від присутніх журналістів одержав Неру в справі свого ставлення до Совєтського Союзу. Він заявив, що згідно з його переконанням, в Совєтському Союзі почалося „вперте змагання" до „демократизації і лібералізації" внутрішнього життя і що це приведе до все більшого впливу народних мас на державне життя і політику. Йому особисто подобаються ці зміни в СССР, хоч в багатьох конкретних випадках він не погоджується з совєтською офіційною політикою. Зміни ці можуть бути припізнювані або й навіть припинювані, але вони не відвернуть неминучої ходи подій. Неру не передбачає встановлення парляментарної демократії в Москві, але думає, що „воля народу" виявиться там в інших формах. Після своєї пресової конференції, Неру відбув ще понад півторагодинну розмову з президентом Айзенгавером і потому зустрівся ще з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом і спеціяльним дорадником Президента в справах роззброєння Гаролдом Е. Стассеном.

Не буде дорадчого демократичного комітету

Вашингтон. — Демократичний Крайовий Комітет, який очолює Пол М. Ботлер, вирішив, що треба залишити думку про зорганізування окремого 20-членного дорадчого комітету, який мав би бути дбати про те, щоб в Конґресі була здійснювана програма партії, згідно з ухвалою на Номінаційній конвенції. Провідники демократів в Конґресі сенатор Линдон Б. Джансон і спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн противилися тій партійній контрольній організації, і внаслідок цього до дорадчого комітету погодилися належати тільки 8 осіб, займенованих Ботлером (між ними були колишній президент Гаррі С. Труман, Адлей С. Стівенсон і пані Д. Ф. Рузвелт). Ботлер заявив, що не буде робити дальших заходів, щоб доповнити число цього комітету до 20-ох, але і не буде ліквідувати тієї частини дорадчого комітету, який зорганізувався. І цей неповний дорадчий комітет і виконний партійний комітет будуть мати вплив на вирішування важливих програмових проблем.

Рада Крайової Безпеки передбачає 660 вбитих в автових катастрофах під час Різдва

Шикаґо. — Рада Крайової Безпеки для колового руху по шляхах ЗДА остерігає всіх автоводіїв, що цього року може згинути рекордово високе число осіб на шляхах цієї країни, якщо автоводії не будуть дуже обережні під час їзди. Рада передбачає, що число смертних випадків може становити 660 осіб, які можуть згинути в часі від 6-ої години ввечорі в п'ятницю 21-го грудня до півночі в вівторок 25-го грудня. Досі найбільше осіб згинуло в 1955-ім році під час триденних різдвяних ферій, бо аж 609, а цього року різдвяні ферії для багатьох працівників триватимуть аж чотири дні, а тому може згинути більше людей.

В АМЕРИЦІ

● **Генеральний прокуратор** Герберт Бравнелл погодився, щоб до ЗДА приїхало з Австралії 35 членів Олімпійської мадярської дружини, які вибрали свободу.

● **Пані Джейн Столте** із Далласу, Тексас, привчила свою собаку купувати їй часопис, коли падає дощ. Довший час не було дощу, і собака Рікі не потребував виконувати цієї праці. Одного дня він приніс своїй господині паперову п'ятидолярівку. Ніхто не знає, звідки пес її взяв.

● **Один чоловік** хотів надати на пошті в Бірмінґемі, Алабама, торта до Венезуелі. Оплата цієї посилки мала виносити 6 долярів, а крім того треба було ще виповнити ряд формулярів. Надавець, вирішивши, що не варта шкурка вичинки — покраяв торт на куски і, разом із поштовими урядовцями, з'їв його.

● **18-го грудня** у шпиталі в Боффало, Н. Й., впродовж 45-ох хвилин народилися три пари близнюків: дві дівчинки, два хлопчики і один хлопчик та одна дівчинка.

● **На острові Кубі** заарештовано 50 учасників протиурядової змови, що підготовляли напад на військові бараки. Між заарештованими багато малолітніх. Один із них має тільки 14 років.

● **Губернатор Аляски** Френк Гайцельман, що працює в урядовій службі 46 років, 3-го січня 1957 року відходить із свого становища. Президент Айзенгавер подякував йому за добру службу.

● **Канадійський міністер** громадянства і іміґрації Джан В. Пікерсґіль заявив, що мадярські втікачі саме впору прибувають до Канади, де відчувається гостра потреба на фахівців. Він їздив до Відня і там бачив мадярських втікачів.

● **4-річна дівчинка** Діяна Вільямс із Стемфорду, Коннектикат, проковтнула 14 піґулок антигістаміновиx, внаслідок чого померла в шпиталі „Бельвю" в Ню Йорку.

НЕРУ ПІД ЧАС ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Індійський прем'єр Неру відповідає на питання, ставлені йому американськими і закордонними журналістами в Крайовому Пресовому Клюбі у Вашинґтоні.

Президент висловив віру в „кращий світ для всіх людей" в різдвяному вітанні збройних сил ЗДА

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер, як головний командант збройних сил ЗДА, видав окреме звернення, в якому вітає збройні сили цієї країни з приводу свят Різдва Христового. В цьому вітанні Президент висловив надію, що настане „кращий світ для всіх людей" на землі. Президент написав: „В тому часі, коли ми думаємо про мир, наш нарід не забуває про змагання і жертви тих, які забезпечують нашу країну проти ворогів. Коли відзначаємо роковини народин Царя Миру, ми відновлюємо і скріплюємо нашу надію в ліпший світ для всіх. Нехай благо душевного і тілесного здоров'я буде з вами впродовж цілого року". З Різдвом Христовим і Новим Роком вітали збройні сили країни і секретарі та шефи штабів окремих частин збройних сил ЗДА.

Окружний суддя проти примусового об'єднання шкіл в Даллас

Даллас, Тексас. — Окружний федеральний суддя 86-річний Вільям Г. Атвелл видав рішення, в якому стверджує, що тепер не можна змушувати до об'єднання шкіл, в яких мали б навчатися разом і білі і чорні учні. Своє рішення видав суддя в зв'язку зі скаргою 19-ох негритянських учнів, які домагались, щоб суд видав наказ прийняти їх до школи, в якій навчаються тільки білі учні. Ці негритянські учні покликувалися на рішення Найвищого Суду ЗДА, який вирішив, що сеґреґація в школі не є згідна з конституцією цієї країни. Та суддя Атвелл критикує рішення Найвищого Суду ЗДА, твердячи, що Найвищий Суд основував своє рішення „не на законі", тільки на „модерній психології". Суддя Атвелл заявив, що в обороні громадянських прав Найвищий Суд хоче доконати „громадського беззаконня".

Сподіваються знайти розв'язку вбивства Сержа Рубінштайна

Ню Йорк. — Поліційні детективи та працівники з бюра окружного прокуратора сподіваються, що можна буде знайти ключ до розв'язки таємниці вбивства мільйонера Сержа Рубінштайна, якого хтось задушив ще 27 січня 1955 року в його ж таки мешканні в Ню Йорку. 18-го грудня заарештовано 4 особи за те, що викрали мапи з нафтовими полями, і між ними є дві особи, які мали зв'язки з Рубінштайном: Оді Р. Сіґрейвс був спільником Рубінштайна і нарікав, що його Рубінштайн обманув. Другий заарештований Еменюел Лестер обвинувачений і в тому, що домагався погрозами дістати гроші від Рубінштайна.

Мадярські втікачі в Торонті пізнали поліційного аґента

Торонто, Канада. — Мадярські втікачі, які вже прибули до Торонта, несподівано пізнали в особі також нібито „втікача" члена тайної мадярської поліції, який прибув до Канади. Вони були так обурені, що були б таки на вулиці вбили Ґйорґі Бороша, якщо б канадійська поліція не була його врятувала. Борош заявляв, що не є винний і що він також політичний втікач. Втікачі йшли за Борошем і поліцією та показували на вуличну лямпу, на якій треба б повісити зрадника, який був членом тайної поліції та доносив комуністам про повстанців. Втікачі бояться, що Борош буде інформувати комуністів в Будапешті про тих, які вийшли на еміґрацію.

Макар працював вісім місяців на базі, на якій випробовувано керовані ракети

Вашинґтон. — У зв'язку з таємничим зникненням із Стокгольму Ореста Макара, геодезиста і спеціяліста в ділянці повітряної фотографіки, донедавнього викладача Університету Ст. Луїс, який раптом опинився в Москві, командування американської армії подало до відома, що він на протязі 8-ох місяців в рр. 1952/53 працював на військовій базі в Вайт Сендс, на якій випробовувано новосконструйовані керівні ракети. Макар був зайнятий там, як фізик, що спеціялізувався в оптиці і мав доступ до різного фахового матеріялу, навіть і секретного, якщо це стосувалося його ділянки. Із своєї праці в Вайт Сендс зрезиґнував Макар в 1953 році з „особистих оглядів", ще заки американські органи безпеки закінчили перевірку його минулого і поданих ним даних. — Водночас із цим подають із Москви, що тамошній часопис „Совєтская Россія" надрукував розмову з Макаром, який прибув до Москви із своєю жінкою, зрезиґнувавши з американського громадянства.

Англія проголосила проєкт автономії для Кипру

Лондон. — Англія готова надати Кипрові автономію з тим, що закордонні й військові справи та частинно справи внутрішньої безпеки належатимуть до безпосереднього англійського відання. Англійський міністер колоній Леннокс-Бойд предложив палаті проєкт конституції для Кипру. Він вернувся саме з Атен і Анкари, де пред'явив був той проєкт грецькому і турецькому урядам. На чолі крайової адміністрації стояв би автономний уряд із прем'єром, а крайовий парлямент складався б з 30 виборних членів, у тому числі шістьох турків. Леннокс-Бойд не виключає плебісциту на Кипрі за правом самовизначення, але узалежнює його від „стратегічної і закордонно-політичної ситуації". Він не виключає теж поділу Кипру між греків і турків на окремі адміністраційні округи. Англійський уряд погоджується розглянути всякі контрпропозиції чи зміни в проєкті конституції, при збереженні основних її принципів. Копію того проєкту переслано засланому архиєпископові Макарієві. Англійський уряд готов в кожній хвилині звільнити Макарія і привезти його назад, якщо він „осудить вживання насильства" у боротьбі кипрських греків. Грецький уряд відкинув одноголосно цей англійський проєкт з двох причин: нема в ньому згадки про признання кипрським грекам права самовизначення і права англійського губернатора мали б бути такі великі, що вся автономія була б, на думку греків, ілюзоричною. Тому Греція настоюватиме на переведення дебати над цією справою на форумі Об'єднаних Націй.

В суботу відійдуть всі англо-французькі війська з Єгипту

Об'єднані Нації. — До кінця цього тижня мають від'їхати з Порт Саїду і Порт Фуаду останні англійські і французькі вояки. До того часу має вирішитись проблема очищування Суезького каналу з затоплених у ньому Єгиптом кораблів та інших перешкод. Гострий спір існує довкола фльотилі англо-французьких технічних кораблів, зосереджених у Порт Саїді, чи вони будуть вжиті в очищувальній акції. Генеральний секретар ОН Гаммершилд станув на становищі, що для тієї акції не можна вживати громадян 4-ох безпосередньо заанґажованих в останній війні держав: ізраїльців, єгиптян, англійців і Французів. Тому він замовив в різних державах, головно в Західній Німеччині, Голляндії і скандинавських державах, відповідні кораблі, а англійські і французькі кораблі погоджуться використати без їхніх залог, тільки з трьома старшинами-обсерваторами. Англія і Франція погодились, щоб їхні кораблі залишились на водах Єгипту під прапором Об'єднаних Націй, але відкинули концепцію, щоб до тих кораблів приділити невтральні залоги.

Ізраїль проти повороту Єгипту до обширу Ґази

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Бен Ґуріон заявив, що Ізраїль не погодиться на те, щоб до смуги Ґази, яку зайняли були та яку тепер мають евакувати ізраїльські війська, мали вернутись єгипетські війська. „Ми не допустимо їх туди" — заявив він рішуче і додав, що Ізраїль „не погодиться на це під ніякою умовою". У смузі Ґаза Єгипет вишколював партизанські і т. зв. самогубні загони, що їх висилав потім на ізраїльську територію. Їх діяльність стала головною безпосередньою причиною воєнного походу Ізраїлю проти Єгипту. Бен Ґуріон заявив, що він запропонує інтернаціоналізування цілого Синайського півострова та зокрема передачу смуги Ґази під управління уповноваженого Об'єднаних Націй. Він відкидає теж рішуче евакування зайнятого ізраїльським військом острівця в затоці Акаба, звідкіль єгиптяни не допускали ізраїльських кораблів до Суезького каналу, маючи їх в засягу своєї артилерії. Бен Ґуріон уважає, що військові втрати Єгипту в 5-тиденній кампанії на Синайському півострові були такі важкі, що Ізраїль „має на два роки спокій", бо, мовляв, до того часу ніхто з арабських сусідів не поважиться провокувати Ізраїль.

Еспанія запросить Г. Гувера, як господарського дорадника

Мадрид. — Герберт Гувер, мол., який тільки що зрікся свого становища заступника державного секретаря ЗДА, мабуть дістане запрошення від еспанського уряду стати його офіційним фінансово-промисловим дорадником, — повідомляє преса. Герберт Гувер, мол., син кол. президента того самого імени й прізвища, є високим фахівцем нафтових справ із найкращими зв'язками у фінансово - промислових американських і міжнародних колах, сам дуже багата людина. Еспанський уряд схиляється тепер до перевірки свого давнього становища, яке не бажало собі чужого капіталу в приватному еспанському промислі, щоб його не узалежнювати від закордону. Приплив до Еспанії коло пів більйона долярів внаслідку еспансько - американського договору про військові бази й господарську допомогу, настільки покращав еспанські господарські відносини, що урядові й промислові кола раді б дістати американський капітал і для різних галузей приватного промислу. Зокрема, Еспанія дуже заінтересована здогадами геологів, що її земля криє в собі „чорне золото", як ним називають нафту. З усіх цих міркувань особа Герберта Гувера, мол. була б для еспанського уряду надзвичайно цінною, як дорадник у фінансово-промислових справах та посередник у фінансових еспансько-американських зв'язках.

Совєти знову шантажують Об'єднані Нації

Об'єднані Нації. — На Раді Безпеки ОН ведуться дебати над поширенням тієї найважливішої Комісії ОН, яка складається тільки з 11-х членів. З хвилиною, коли число членів Об'єднаних Націй дійшло вже до 80, наче автоматично виринула потреба побільшити також число членів Ради Безпеки, щоб у ній могли мати своїх представників передусім такі географічні обшири, які щойно від попередньої сесії Генеральної Асамблеї і за цієї сесії здобули своє численне членство: Азія й Африка. Однак совєтський делеґат Кузнецов використав цю нагоду, щоб знову виголосити пропаґандивну промову в користь членства в Об'єднаних Націях комуністичного Китаю, і заявив, що без ком. Китаю в ОН — не треба поширеної Ради Безпеки. Представник ЗДА негайно натаврував таке пов'язування цих двох справ, як нову спробу шантажу збоку Совєтів та заповів, що Об'єднані Нації й цим разом не піддадуться совєтському шантажеві.

НІКСОН ВІДВІДУЄ МАДЯРСЬКИХ ВТІКАЧІВ В АВСТРІЇ

Відень. — Прибувши до Відня, віце-президент Ричард Ніксон заявив, що ціллю його подорожі є отримати по змозі найкращі інформації, можливі в даних обставинах, скільки мадярських втікачів можна би допустити ще до З'єдинених Держав і „які зміни треба би перевести в існуючих законах, щоб можна було розв'язати цю проблему". За часописними коментарями, річ іде тут або про продовження і поширення закону під назвою Рефюджі Реліф Акт, який вигасає з кінцем цього року та якого квота 214,000 вичерпана (хоч не всі візи ще видані), або про ревізію іміґраційного закону МекКаррена-Волтера. До цього часу З'єдинені Держави погодились прийняти 21,400 мадярських втікачів і майже щоденно прибувають летунські чи корабельні транспорти в рямцях цієї квоти. Американські кореспонденти у Відні припускають, що Америка допустить 35,000 а то й 50,000 мадярських втікачів. Віце - президент Ніксон має розглянути у Відні також проблему допомоги мадярським втікачам, які переселюються до інших країн. Між тими переселенцями деяка скількість воліла би переїхати до ЗДА. Інша проблема стосується тих мадярських втікачів, які — з уваги на господарську і політичну ситуацію Австрії — не можуть там залишитись та які проте хочуть поселитись десь тільки тимчасово, щоб могти вернутися на Мадярщину, як тільки матимуть певність, що проголошена амнестія не буде паперовою. Віце - президент Ніксон привіз із собою 1.600 фунтів інсуліни для вжитку в Австрії і на Мадярщині та чек на $450,000 від різних приватних аґенцій і установ в Америці. З уваги на густу мряку, літак Ніксона приземлився у Зальцбурґу, а не у Відні. Ніксона привітали австрійський міністер закордонних справ д-р Леопольд Фіґль, віце-канцлер Адольф Шерф, американський амбасадор Томпсон, високий комісар ОН для справ втікачів д-р Авґуст Ліндт, який прибув для цієї цілі з Женеви, різні високі службовики і великий гурт мадярських втікачів. Ніксон, крім нарад у Відні, переведе об'їзд різних таборів втікачів. До цього часу втекло з Мадярщини кругло 145,000 осіб, із них 72,733 вже переселені. Західня Німеччина прийняла досі 10,500 осіб, Канада підвищила квоту і канадійський консуль роз'їздитиме по таборах, щоб облегшити процедуру з виданням візи. До З'єдинених Держав прибуло до середи включно 11,000 мадярських втікачів. Московська „Правда" лається з приводу подорожі Ніксона до Австрії, як на „ворожий супроти Мадярщини акт" та виписує нісенітниці про „вмішування (Ніксоном) у внутр. справи чужих держав", про його замір „скріпити реакційні сили", переводити „селекцію тих, що мають бути допущені до ЗДА" і т. п. Ніксон не поїде над мадярський кордон, щоб не робити клопоту австрійському урядові, який мусів би застосувати спеціяльні заходи охорони.

В Японії настав новий уряд

Токіо. — 73-річний прем'єр Іхіро Гатояма подався до димісії з цілим урядом. Отож і японський міністер закордонних справ Мамору Шіґемітсу, який тепер перебуває в Ню Йорку на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, знаходиться в стані димісії. Новим прем'єром буде дотеперішній міністер торгівлі і промислу в уряді Гатоями, Танзан Ішібаші, обраний тиждень тому на голову Демократично - ліберальної партії, яка має більшість в парляменті. Політично вважається нового прем'єра „лівішим" та схильнішим до „співіснувальної" політики з комуністичними державами. Як економіст, він наставлений головно на поправу господарської ситуації Японії, сподіваючись осягнути це через торгівлю з СССР і комуністичним Китаєм.

Москва знову атакує Тіта

Москва. — Московська „Правда" знову гостро виступила проти Юґославії, цим разом присікаючись до віцепрезидента, д-ра Едварда Карделя, за його оборону мадярських робітничих рад, розв'язаних в минулому тижні урядом Яноша Кадара. „Правда" настільки сердита, що відмовляє Карделеві, старому комуністові, права називати себе „ленінцем" і пригадує йому, що Ленін вище ставив реальні можливості монопольного панування комуністичної партії, як самим ним проповідувані теорії про „ради робітничих депутатів". Центральний часопис совєтської компартії знову закидує юґославським державним і партійним верховодцям, що вони хочуть накидати іншим комуністичним країнам юґославські взори та вносять чвари між комуністів різних країн, дармащо — за словами самої „Правди" — комуністи і без своїх внутрішніх спорів мають досить багато турбот.

В СВІТІ

● **Мадярщині** загрожує повна господарська катастрофа, — твердять керівники Міжнародного Червоного Хреста на підставі своїх обсервацій, зроблених в тій країні. Два місяці повного застою у промислі, посуха в останньому літі, хаос в сільському господарстві внаслідок політичних експериментів, вичерпання запасів вугілля — все це мусить привести до катастрофи, якої не всилі відвернути навіть дуже поважні запаси харчів, привезені до Мадярщини і розподілювані безплатно між населенням.

● **Жидам** найкраще живеться в Німеччині — стверджує статистика руху жидівського населення. Кожного місяця пересічно 60 жидів вертається до Німеччини, здебільша з Ізраїлю. Тепер у західньому Берліні і в Західній Німеччині є 25,600 жидів, коло 11,500 живе їх у східньому Берліні, а 700 — в Східній Німеччині. В 1933 році, коли Гітлер прийшов до влади, в Німеччині було 500,000 жидів. Всі, що вертаються туди тепер, це або колишні німецькі громадяни, або колишні ДП.

● **У Вісбадені**, в Зах. Німеччині, наближається до кінця судовий процес проти д-ра Отта Йона, кол. шефа західньо - німецької служби безпеки, який 20 липня 1954 р. зник і виринув у Східній Німеччині, а через півтора року появився в Зах. Німеччині. Його оборонець домагається звільнення його, як „пересічної, але чесної людини", а прокуратор жадає для нього двох років важких робіт в додатку до року, що його вже Йон перебув у в'язниці.

● **До Мадриду** прибув ще один транспорт в числі 418 еспанців із Совєтського Союзу, які перебували там від часу громадянської війни в Еспанії. Загалом большевики репатріювали вже 2,106 еспанців, в тому числі багато дітей і молоді, які або народились в СССР, або були вивезені туди малими дітьми і вже нічого про Еспанію не пам'ятали. Для еспанської влади і для самих поворотців — їхній приїзд до Еспанії це важка проблема.

● **Через Мілано і Беоґрад** прибув до Будапешту поїзд із мадярськими легкоатлетами, що брали участь в олімпійських ігрищах в Австралії. Із 175 мадярських спортовців „вибрали свободу" коло 50. Поїзд з спортовцями скеровано так, щоб він не переїздив через Австрію, де повно мадярських втікачів. Мадярська дружина копаного м'яча, разом 15 осіб, яка виїхала була на 5 футбольних змагань до Швайцарії, разом із своїм керівником і тренером, залишилась у Швайцарії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕЛИКА НАГОДА І ВЕЛИКА НЕБЕЗПЕКА

Жовтневі події в Польщі, революція на Мадярщині, яка, не зважаючи на збройну совєтську інтервенцію, триває і виявляється в щораз нових актах збройного і пасивного спротиву, як теж грудневі заворушення в Польщі та фермент в самому Совєтському Союзі — поставили політичний і мілітарний провід Заходу, зокрема З'єдинених Держав Америки, перед тяжкою дилемою. З одного боку західні політики мають всі підстави бути задоволеними з розвитку подій на Сході Европи, а то й вітати цей розвиток, що привів до безсумнівного послаблення престижу Москви і до погіршення її внутрішньої ситуації, але з другого боку вони мають всі підстави боятися, що цей розвиток подій може привести одного дня до небажаної під сучасну пору кризи: Совєтський Союз, шукаючи виходу з внутрішніх труднощів, рішиться на мілітарні акції, які в свою чергу приведуть до загальної воєнної катастрофи. Беручи саме ці обидві альтернативи до уваги, державний секретар Доллес ствердив під час нарад держав НАТО минулого тижня, що Захід має сьогодні велику нагоду, але водночас із цим стоїть і перед великою небезпекою.

Велика нагода, чи пак шанс для Заходу сьогодні у тому, що події в Східній Европі, передусім совєтська інтервенція для здушення мадярської революції, виявили, що совєтський режим і влада комуністичних партій в країнах т. зв. народних демократій спирається тільки на збройній силі Совєтського Союзу. Водночас із цим ці події поставили Москву в оборонне становище і дали можливість Заходові вимагати через Об'єднані Нації, щоб Совєтський Союз привернув повну незалежність т. зв. сателітним народам, значить державам, в яких встановлено комуністичні режими з допомогою совєтської зброї.

Небезпека, на думку західніх політиків і публіцистів, лежить у тому, що за мадярським прикладом можуть початися збройні заворушення, а то й повстання у Польщі та в Східній Німеччині, і Совєтський Союз буде примушений знову інтервенювати збройно. Це в своєму наслідку може привести до замаху Москви на Берлін, до спроби зайняти американську та англо-французьку зони Берліну і вслід за цим до інтервенції Західньої Німеччини, яка не зможе залишатися спокійною у випадку совєтської інтервенції в Східній Німеччині. Все це може стати початком загальної війни.

Беручи до уваги всі ці моменти і з'ясовуючи собі так можливий розвиток подій, політично-мілітарне керівництво НАТО, як і всі проводи належних до НАТО держав, погодилися під час останньої конференції на тому, щоб уникати і в слові і в ділі, значить в пропаганді і в акції, всього, що могло б привести до поширення чи поглиблення заворушень на Сході Европи. Осуджуючи „брутальне совєтське уярмлення геройського мадярського народу" і підтверджуючи право сателітів „вибирати собі власну форму уряду . . . і бажаний собі державний і суспільний лад", держави НАТО висловили надію, що „Об'єднані Нації будуть продовжувати свої намагання, щоб спонукати Москву вивести свої війська з Мадярщини."

Тривогу, що дальші заворушення на Сході Европи можуть стати початком загальної війни, висловив у неділю 16 грудня ц. р. американський уряд в заяві, в якій підкреслюється, що Совєтський Союз може почати війну, щоб врятувати себе від дальших внутрішніх труднощів і конфліктів.

Коротко кажучи, американські й західні політики бояться, щоб в тій чи іншій країні Східньої Европи не створилася внаслідок антисовєтських заворушень ситуація, якої не зможуть опанувати Совєти і на яку — з другого боку — не можуть мати впливу З'єдинені Держави Америки і Західня Німеччина, внаслідок чого Совєти почали б неминучу війну.

В обличчі такої складної ситуації, великої нагоди і водночас великої небезпеки, яка — як підкреслює американський журналіст Джеймс Рестон — трапляється дуже рідко, американські політики і військовики починають шукати якогось виходу і зупиняються перед . . . підказаним Булганіним пляном демілітаризації Середньої Европи і виведення з неї американських і совєтських військ. За такою можливістю заявляються деякі політики, не зважаючи надто на голоси перестороги, що такий крок дасть тільки велику перевагу Совєтам, бо американці опиняться за морем, а Москва триматиме напоготові свої дивізії таки в Европі.

Тим часом у Москві відбуваються гарячкові наради скликаного нашвидку центрального комітету комуністичної партії Совєтського Союзу. Наради ці без ніякого сумніву присвячені загрозливій внутрішній ситуації і в сателітних і в союзних країнах, ситуації, яка поставила совєтське „колективне керівництво" перед альтернативою уже не нагоди, але десператських починів, що можуть стати кінцем московського комунізму й імперіялізму.

БОРОТЬБА ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ

Президент Айзенгавер недавно заповів, що його уряд всіми способами боротиметься проти того, щоб американський доляр тратив вартість внаслідок інфляції валюти. Айзенгавер говорив про дві причини інфляції. Одна з них — це збільшування федеральних видатків коштом державної заборгованости — життя коштом дітей і внуків, які колись мусітимуть сплачувати ці державні борги.

З такої причини виникла інфляція в ЗДА під час другої світової війни, коли уряд щораз більше друкував нових банкнотів. В роках 1940-1945 державна заборгованість зросла до 216 більйонів долярів, а тепер вона становить 274 більйони. Ця інфляція є конечною в таких державних потребах, як оборона країни під час ворожої аґресії.

Та є ще й друга причина інфляції валюти. Вона має місце тоді, коли підприємці або робітники намагаються щораз збільшувати свої прибутки і заробітки. Збільшування прибутків підприємців або робітників, коли воно відбувається не рівномірно до підвищення продуктивности і йде занадто швидким темпом, спричиняє зростання цін на товари, а внаслідок цього — знецінення зарobленого доляра — інфляцію.

Хоч уряд Айзенгавера і припинив у перших роках свого існування знецінювання валюти, інфляція повільним темпом почала цього року посуватися вперед, і звичайна людина навіть не знає, що її доляр і в цьому році втратив на вартості два центи.

В журналі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" подано статистику зростання інфляції впродовж останніх 17-ох років, тобто від 1939-го року, при чому купівельну вартість доляра, встановлену на основі цін на товари в роздрібній торгівлі, прийнято в 1939 році за 100. Через сім років цей самий доляр мав купівельну вартість вже тільки 71 цент (в 1946 році), а ще через дев'ять років — тільки 52 центи (1952 рік). Тепер, тобто в 1956 році, можемо за одного доляра купити стільки, скільки в 1939 році купували за 50 центів.

Проте, вартість доляра з 1939 року зменшилася на 50 відсотків в тому разі, коли говоримо лише про ціни на консумпційні товари, а коли на інфляцію дивитися зі становища цін на окремі товари, то матимемо інші відсотки.

І так, „харчовий доляр" має тепер вартість тільки 42 центів у порівнянні з 1939 роком, а „одяговий" — тільки 49 центів. Найменше подорожчали мешкання, бо „мешканевий доляр" вартує це й тепер 65 центів. Кошти транспорту подорожчали від 1939 року на 47 відсотків, і „транспортовий доляр" оцінюють тепер на 53 центи, а доляр витрачений на опіку над здоров'ям, вартує тільки 54 центи.

Оце знецінення доляра найбільше б'є по особах, які живуть з емеритури, старечих пенсій та наскладаних заощаджень. Заощаджені в 1939 році 1.000 долярів мають тепер купівельну вартість тільки 500 долярів.

Економісти звертають увагу на те, що під час такої інфляції, як тепер, краще позичати гроші, як щадити, бо сплачувати борг приходиться дешевшими грішми. Найкраще вийшли ті люди, які перед війною купили землю або доми. Добре стоять і ті зорганізовані в своїх юніях робітники, які час до часу дістають збільшення своїх платень. Не жалуються і ті, які накупили акцій, бо ціна на них збільшується одночасно із знеціненням доляра.

Та як би там не було, уряд президента Айзенгавера мусітиме всіми засобами змагати до того, щоб стримати інфляцію валюти. Нелегка це справа. Рада Федеральної Резерви збільшує відсотки від позичок, щоб припинити надто великий рух в деяких підприємствах, які хочуть розбудовуватися при допомозі кредиту. Але деякі економісти твердять, що подорожчання кредиту шкодить національній економіці і гальмує розвиток в будові житлових приміщень, здорожчує морґеджі. Дехто вважає, що цьогорічна знижка в автомобільній промисловості була спричинена, між іншим, і утрудненням кредиту.

Та найбільшою перешкодою для припинення знецінювання вартости доляра буде зростання особистих прибутків внаслідок підвищення заробітних платень. Кожна виграна боротьба затруднених із підприємцями за збільшення заробітної платні приносить не тільки збільшення особистих прибутків робітників, але й збільшення цін на товари, що їх продукують ці робітники. А збільшення цін на товари — це знецінення доляра.

Економіст часописного концерну Скріпса-Говарда, Лоренс Фертіґ, твердить, що між продуцентами існує вільна конкуренція, яка реґулює ціни на товари. Але між працівниками конкуренції немає, бо тут діють робітничі організації, які користають з охорони закону, хоч вони в дійсності є тим між затрудненими, чим для продуцентів є монополі й трести.

Однак, робітничий світ ЗДА надто сильний, щоб ворогам робітничих організацій вдалося провести в Конгресі законопроєкти, які обмежували б права робітничих спілок. Президент Айзенгавер недавно апелював у цій справі до громадянського почуття зорганізованого робітництва. Та й самі представники Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій часто заявляють, що вони в першу чергу „громадяни цієї країни", а вже після того — члени робітничих організацій. Коли і робітники і працедавці пам'ятали б більше про свої громадянські обов'язки, то урядові вдалося б припинити інфляцію валюти, і наш доляр стояв би на теперішній висоті, тобто мав би вартість 50 центів в порівнянні до його вартости в 1939 році.

Щоб це могло статися, ціни на товари і заробітні платні робітників не сміють підвищуватись. Від другої світової війни заробітні платні збільшувалися вже 11 разів. А проте, в договорах робітничих спілок із працедавцями вже є заґарантоване збільшення платень в роках 1957 і 1958. Чи означає це, що перед нами дальше знецінення доляра? Є деякі познаки, що що цього не станеться. Уряд всіми силами старається не допустити до цього, або принаймні якнайбільше сповільнити цей процес. А збільшення робітничих платень може бути переведене коштом працедавців, а не споживачів. В цій справі мали б забрати голос і представники робітництва.

А громадянство повинне свої гроші давати до щадничих банків, щоб збільшувати капітал для розбудови підприємств, і одночасно обмежити себе у витрачуванні грошей, бо це спричиняє інфляцію.

КІНЕЦЬ КУЛЬТУРНОГО НЕП'у

Коли розглядати новий курс московських диктаторів лише в аспекті України, то передусім треба говорити про так зв. культурний фронт, на якому після смерти Сталіна спостерігали ми деякі помітні зміни.

Чи не перший започаткував їх у драматургії Корнійчук своїми „Крилами". Написані, без сумніву, за вказівками з Москви, вони, проте, навіть на еміграції декого потрясли своєю „життьовою правдою", своєю „відвагою", і переконали, що таки справді прийшла відлига. Потім — реабілітація декого з розстріляних письменників, і спершу несміливі, а далі чимраз рішучіші спроби інших письменників і поетів критикувати „культ особи" та його шкідливі наслідки.

У поезії ці зміни проявилися цілою зливою віршів, на диво, позбавлених будь-якого політичного характеру. Тут, поруч з наївними, нечуваними доти в совєтській поезії „Здраствуй, пташечко маленька, звідкіля ти, звідкіля?", поруч з примітивними спробами на мотиви чистого кохання та милування, знаходимо часто високомистецькі, щирі й чесні твори поетів, які повірили у „відлигу". Новий дух виявлявся у спробах критикувати щось більше, як „культ особи", в несміливому ще намаганні знайти правдиві причини його виникнення. Павло Усенко, натякаючи на умовини, в яких приходилося йому творити за Сталіна, пише:

Невеличкий ти, мій віршику,
Чималої думи плід,
Довелось тобі, мій віршику,
Страждать, мучитись, горіть.

Про своїх партійних критиків відважується він писати:

Одному було й прощалося,
Втричі ж другому було,
Як до нього допадалися,
Скажем правду — аж гуло . . .

На тему большевицької мовної політики появився цілий ряд досить гострих статтей (Пилинський, Кундзіч та ін.). Ніби в жартівливій формі, дуже вдало схоплено цю політику у короткому вірші, де автор виразно натякає і на русифікацію, і на диктатуру большевицьких „мовознавців — енків", і на „старшого брата", з мови якого змушують українського поета „позичати":

Буває різно, буває „разно",
Буває слізно, буває ясно . . .
По словникові живи, поете,
Чарівник слова, питай секрети
У Куриченка, у Шляхтиченка
В Вулахученка, у Дашниченка...
Вони все знають (і не питають)
І аз та буки усіх навчають.
Скажуть — що можна
[й чого не можна,
Чим мова повна і чим порожня,
Що треба брати в сестри,
[у брата.
Що відкидати і де шукати.
І буде легко тобі писати,
А ще найлегше те друкувати . . .

В історичній науці характеристичною для „доби усмішок" може бути київська конференція читачів журналу „Вопросы Истории", де висловлено багато єретичних, з погляду сталінської генеральної лінії, думок. Досить того, що історики на цій конференції одверто обурювались, що їх не допускають до джерельних матеріялів та архівних документів, що їм не довіряють правдивих статистичних даних, що їм не дозволяють студіювати буржуазних істориків. Чи не найприкметнішою для цієї конференції була заява якогось Ф. Лося, який насмілився сказати, що „не можна не бачити позитивного моменту в тому, що в 19 стол. на Україні постає буржуазний національний рух і зростає національна самосвідомість українського народу".

Але всі ці принесені „відлигою" в ділянці культурній осяги не вищі від того позему, на який намагалися були піднести українську справу ще народники, — всі вони в межах вимог, сказати б, культурної автономії, якої допоминалися ще хлопомани в середині 19 століття. Проте, навіть те, що милостиво дане було Москвою після смерти Сталіна, представляла совєтська пропаґанда, як величезні осяги совєтської національної політики, веденої компартією в „суверенній соціялістичній українській державі".

Невідомо, як далеко проєктували в Кремлі десталінізацію. Сьогодні ще не знаємо всіх причин, які спонукали Хрущова виступити з таємною промовою на 20-му партійному з'їзді. Але вже можемо з певністю твердити, що новий, післясталінський період і зв'язана з ним „демократизація" режиму — закінчились. Напевно у великій мірі спричинилися до цього повстання в концтаборах, заворушення в Польщі, революція на Мадярщині і ближче незнані нам, але безперечно наявні і зростаючі ферменти революції, що стихійно виявляються серед поневолених Москвою народів, зокрема на Україні.

Заініційоване в Кремлі „поборювання" сталінізму завело компартію в сліпий кут. Далі відступу немає. Новим диктаторам залишається вибиватися кігтями й зубами з того кута на сталінську, випробувану дорогу безоглядного терору, вертатися до перевірених досвідом сталінських метод.

З перегляду совєтської преси, з обережних натяків у приватних листах підсовєтських громадян, іноді з їхніх просьб не присилати більше харчових та одягових посилок — видно, що й там, на рідних землях, сильно приморозило після фальшивої відлиги. Мабуть, почалися знову арешти, знову запрацювали на повну пару органи безпеки, що за час передишки зібрали на „неблаго-

(Закінчення на сто. 3-ій)

СПРАВА БЕСАГИ

23 листопада ц. р. східньонімецьке радіо принесло вістку про „втечу" з Західньої Німеччини „українського еміґранта" Івана Михайловича Бесаги. Він зголосився, мовляв, у „Комітеті за возвращеніє на родіну" генерала Міхайлова і там, як також в окремому „інтерв'ю" для чужої преси у східньому Берліні, виступив із різними „ревеляціями" про українську політичну еміґрацію, обвинувачуючи спеціяльно ОУН С. Бандери у вишколюванні та перекиданні на Мадярщину гуртів українських партизанів. В українській пресі першу вістку про ту аферу Івана Бесаги приніс мюнхенський „Шлях Перемоги" з 2 грудня ц. р.

У статті п. н. „ОУН ,підготовляла' мадярську революцію" названий часопис твердить, що Москва „відкликала з Мюнхену свого спеціяльного, добре школеного аґента і змусила його через радіо Міхайлова в східньому Берліні ,бути свідком' і підмурувати видуманим свідченням, що теза большевицької пропаґанди (про вину ,капіталістів' і різних чужинецьких ,реакційних сил' у мадярських подіях) — правдива". У цій статті подано перші інформації про особу Бесаги і його ролю на еміґрації. Іван Михайлович Бесага відомий також під псевдонімами Барт і „інженер Петро". Він з'явився навесні 1953 р. в Західній Німеччині, як „утікач" з Закарпаття, звернувся до людей з т. зв. Закордонного Представництва УГВР, де його прийняли і наділили довір'ям, допускаючи на свої наради та конференції, де він переважно секретарював, себто збирав всі потрібні большевикам відомості. Бесага також працював у в-ві „Український Самостійник" при картотеці, а останньо мав займати ще пост керівника організаційної станиці на Мюнхен . . .

У тому самому числі „Шлях Перемоги" подає текст радіопередачі з Східнього Берліну з 23 листопада, в якому Бесага покликається м. ін. на свої здогадні розмови з Володимиром Леником (діячем з оточення Ст. Бандери), який ніби мав заздалегідь інформації про недалеке повстання на Мадярщині: „Два дні після вибуху подій на Мадярщині виїхав Володимир Леник під маскою кореспондента „Шляху Перемоги" на австрійсько-мадярський кордон і вислав на Мадярщину вишколених в Австрії горлорізів ОУН. Крім того, керівник бандерівської Служби Безпеки Іван Кашуба вислав на Мадярщину з Мюнхену ще кілька груп для більшого зміцнення."

У наступному своєму числі з 9-го ц. м. „Шлях Перемоги" приносить у статті „Будьмо чуйними, бо ворог діє" докладніші інформації про Івана Бесагу. Він — уроджене́ць Карпатської України, має тепер 37 років, під час останньої війни працював у кооперації на Лемківщині і часто приїздив до Львова. У 1943 р., арештований за чорну торгівлю, рятується від дальших переслідувань, ніби за порадою самого ґестапо, вступленням до Дивізії Галичина. Під час своєї військової служби нав'язав знайомства з особами, які працювали для совєтської розвідки в ЧСР. Був у битві під Бродами, під Золочевом попав у большевицький полон і там, під час переслухувань, перейшов уже виразно на аґентурну службу до большевиків. Його возять по різних таборах полонених в СССР, де він зраджує колишніх членів Дивізії і ОУН. В 1950 р. переходить аґентурний вишкіл у Києві. З документами, як службовець Вуглетресту, роз'їздить по Україні, був у Кам'янці Подільському, в Одесі і Львові, і скрізь займається провокаціями та запроторює до в'язниць українських патріотів. У 1952 р. переходить другий вишкіл і дістає доручення виїхати на Захід. Його перекидають на Закарпаття, звідтіль він ніби „втікає" до ЧСР, а в березні 1953 р. переходить кордон до Австрії, звідки попадає до Західньої Німеччини. Поселюється у Франкфурті, але часто приїздить до Мюнхену, де вміщує статті в „Українському Самостійнику" і „активізується". Сходиться з закарпатцями, виявляє організаторські здібності. Перенісшися цілком до Мюнхену, входить ще глибше в організаційне еміґрантське життя. Однак починає мати й труднощі: і німці і американці починають ставитись до нього з підозрою. Мабуть тому большевики й відкликали його „з роботи". „Шлях Перемоги" побоюється, що „наслідки провокативно-аґентурної роботи Бесаги відчують не тільки українці за кордоном, але напевно й наші земляки в краю".

„Український Самостійник" з 9 грудня у статті „Наступ на українську еміґрацію", зв'язує шпиґунсько-провокаторську діяльність Бесаги з ширшою совєтською акцією, наставленою для розкладання української еміґрації. Пригадуючи відомий Комітет ген. Міхайлова, часопис згадує про такі деморалізуючо-провокаторські заклики його радіопередач, як звернення до відомого письменника й голови УРДП Івана Багряного його сина та „інтерв'ю" працівника радіовисильні із сестрою Степана Бандери, Володимирою Давидюк, яка тепер живе в селі Бряза (тепер Козаківка) Болехівського повіту в Галичині. Далі названа стаття згадує Анну Мірошниченко, довголітню голову „Об'єднання українських жінок при Союзі Українців у Великобританії", яка весною цього року зникла з Англії і зринула на „родіні", звідкіль почала лаяти націоналістичний табір на еміґрації, в якому працювала як большевицька аґентка. „Це була освічена й культурна жінка, — читаємо там, — і її несподіваний від'їзд в Україну викликав чималий шок серед еміґрантів Великобританії".

„Український Самостійник", як і раніше „Шлях Перемоги", рішуче заперечує байки, що їх оповідає Іван Бесага про зв'язок української еміґрації з підготовою мадярського повстання та участь у ньому якихось українських еміґрантських відділів. „Аналізуючи цілу справу спокійно, — закінчує автор тієї обширної статті, — можна сказати, що нема причин до ніяких неспокоїв чи закидів . . . Будьмо чуйні й обережні; творім один фронт відпору; не допомагаймо непродуманими виступами вдаряти аґентурі в нашу еміґрацію; не сіймо безпідставно взаємного недовір'я; і, насамперед, не тратьмо нервів з приводу цієї під'їздової війни".

Врешті у числі з 16-го ц. м. „Український Самостійник" у великій статті „За збереження відчуття міри" гостро дорікає „Шляхові Перемоги" і політичній партії, якої органом є часопис, за використо-

(Закінчення на сто. 4-ій)

Адам Гнідь

ГЕНРИК ІБСЕН

В 50-ЛІТТЯ СМЕРТИ

(5)

З попереднього і з інших його творів дається відчути праппричину, що породила його погляди на життя. В ньому завжди відроджується почуття ранньої молодости і останніх днів в Норвегії та огірчення розчарованого ідеалізму. Його вимоги були безкомпромісові. В „Бранді" прозвучав засуд компромісу — „життєвого закону" — як головного людського лиха. Закликаючи до реорганізації людського суспільства на основах суто добровільної співпраці, він поставив гасло: „Все або ніщо". Він вповні був свідомий того, що такий плян реорганізації був зовсім нереальний для переведення, але, з одного боку, філософія Кіркегарда, що під її впливом Ібсен був ціле своє життя, наказувала йому не допускати до компромісу в моральній, естетичній та релігійній сферах, а з другого боку неправдомовність, що життя будь-коли підтягнеться до його високого стандарту, давала йому сильну запоруку, що він ніколи не мусітиме зрікатися свого становища, протесту проти існуючого, дійсного життя. Життя Бранда, в драмі „Бранд", вчить нас виконувати наші обов'язки, кожний з нас у свій власний, окремий спосіб, не очікуючи ніякої заплати, крім „чистої волі, лету віри, єдности духа й радости з самовідречення — аж до смерти". Бранд має відвагу й силу волі спалити за собою всі мости, хоч його ціль взагалі недосяжна. Його настанова означала неминуче самознищення, але він це прийняв і сягнув за недосяжним, йдучи наперекір світовому порядкові. Ясна свідомість неможливости успіху може стати необхідною потребою для існування. Бранд прийшов до переконання, що Бог не відкидає волі до чину, навіть коли в людини немає сил, щоб перевести волю в чин. In magnis voluisse sat est.

Ібсенове становище відносно християнства й поганства вповні гармонійне з його ідеями відносних питань. Ібсен постійно думав і писав про вальори поганства й християнства, про еґоїзм та альтруїзм, самовдоволення і самовідречення. Ібсен намагався погодити християнський спосіб життя з поганським у синтезі, яка ушляхетнила би людську природу. Він розумів, що поворот до поганства неможливий, бо коли людина прийняла християнський ідеал, вона перекреслила можливість ретроґресії до минулого, залишаючи тільки одну можливість: будувати на існуючих основах через збагачування християнського почуття відповідальности інтелектуальною свободою поган. Він вважав себе за виконавця спеціяльного післанництва, завданням якого було збудити народ з охмеління погоні за матеріяльними добрами.

Одначе, помилкою було б вважати Ібсена лише за сухого, нестерпного мораліста. В одній із своїх промов Ібсен сказав: „Я більше поет, ніж суспільний філософ, хоч люди в це й не вірять". Ми бачимо з його творів, що, незалежно від того, які ідеї давали початковий поштовх його творчій уяві, коли він починав працю над драмою, від хвилини, коли діючі постаті почали жити в його умі, вони ступнево усамостійнювалися від маріонеткових ниток початкової ідеї: вони росли й розвивалися згідно з своїми власними законами, а поет приймав щораз більше ролю глядача, який прислухався до биття їхніх сердець і записував їхні рухи. Час від часу, одначе — і цього неможливо заперечити — Ібсен-моралiст вибивається на перший плян. Останній такий випадок знаходимо в драмі „Ворог народу". Гаряче полум'я обурення поета вправді ніколи не потахло до лагідного жевріння, але від часу „Ворога народу" Ібсен вже ніколи не дав повної свободи вислову цим почуттям.

V

У середньому віці Ібсен дещо змінив свій погляд на життя. Період творення драм на ідеалістичних вершинах закінчився; Ібсен зійшов на низи і присвятив свою діяльність вивчанню людини в тогочасному суспільному оточенні. Граничним стовпом була драма „Майстер-будівничий". Як і герой Солнесс, Ібсен вибився в люди без доброї академічної освіти: Солнесс не має вишколу, який дав би йому право називати себе архітектом. Без цього неможливо будувати церкви з високими вежами, а лише звичайні доми для людського вжитку.

Написавши „Майстра-будівничого", Ібсен оглянувся на минулі літа, почав розглядати їхню суть і важити вартість своєї праці. І з кожним роком він все більше відчував, що його життя пішло намарне. Він почав думати про себе, як предтечу важливішої будуччини; на його думку, він прогайнував своє власне життя в марному описуванні життя. Він хотів вірити, що молоде покоління буде продовжувати його діло, хоч часом побоювався, що нові поети і драматурги зроблять його творчість застарілою, зовсім витиснувши його з його скромної ніші в літературній ґалерії. Рівночасно з старечим віком прийшло переконання, що слава не приносить щастя. Ібсен писав до одного приятеля: „Правда, факт, що мене знають в різних країнах, приносить деяке вдоволення. Але все це не дає мені почуття щастя. І чого ж все це варте?" Наприкінці життя він також турбувався, чи правильно поступив, перейшовши з вершин ідеалістичного мистецтва до аналітичного реалізму, як видно з його останнього твору „Коли ми встанемо з мертвих". Одначе, Ібсен не міг перестати писати, не зважаючи на всі сумніви і чорні думки. В згаданому останньому творі він каже, устами героя Рубека: „Я не звик шукати щастя в ледачому вдовіллі. Життя не так складається для мене й для таких, як я. Я мушу продовжувати працювати, творячи твір за твором, до самої смерти." І справді: його вдача й життьовий досвід перерішили інший життьовий шлях.

Ідеалізм молодости, реалізм мужнього віку, автопортрети старечого віку — це дійсні, логічні щаблі поетового розвитку. „Я сам, — говорив Ібсен, — можу ясно слідкувати за ходом мого розвитку, єдністю моїх думок та їх ступневого дозрівання." Набуваючи досвіду, він зміняв свої поетичні засоби й фокальні точки зацікавлення, але завжди намагаючись бути щирим із собою. Він був активним учасником в житті свого оточення; він намагався описати своє оточення таким, яким воно йому здава-

(Закінчення на стор. 4-ій)

БУЯЛО ЖИТО...

Буяло жито під горою,
Туди в ранковий тихий час
Промінчик соняшний стрілою
Упав на колос і погас,
Та не помер — в зернині жита
Новою силою ожив,
Щоб може словом продзвеніти
Чи перелитися у спів,
Чи запалити людські очі
Вогнем схвильованим ясним,
Чи на п'янкі уста дівочі
Лягти карміном молодим,
Чи хмару грозяно - злові́сну
Прорізать чайчиним крилом,
Чи у мою немудру пісню
Пролитись людяним теплом.

ІВАН САВИЧ

Олена Звичайна

У ТЕМНІЙ ЗАЛІ ТИХИЙ ГОЛОС...

Існують два типи промовців: одні впливають на слухача гучним, а іноді й громоподібним голосом, плинним „накопиченням тріскучих фраз й... окличниками, що не дають спочинку; другі впливають на слухача силою внутрішніх ефектів: глибиною змісту, сміливістю й образністю мистецьких порівнянь та іскрами того справжнього гумору, що ніколи не регочеться сам, коли з його „вини" плачуть зі сміху інші... Промовцям того типу непотрібно гучного голосу, вони свідомо уникають тріскучих фраз і дуже обережно послуговуються окличниками, бо... люди слухають їх, затаївши віддих, і без бундючно - пишних речень — без окличників...

У темній залі, де зібралися люди, — тихо... І на тьмавім тлі того килима врочистого тихий голос лине в душу, гаптуючи мальовничі узори з казкової подорожі... І мимоволі згадуються призабуті казки давно вже померлої бабусі про чудесні килими-самолети, що несуть героя понад лісами й долинами, понад морями, горами і пропастями — мчать, перемагаючи спротив хмар, що часом усміхаються іскристо, рожевіючи соромливо під пестощами сонця, а часом, перетворившись у стоголову гадюку, загрожують смертю тому килимові, що відважився порушити їх космічний спокій... І трудно вірити в те, що килими - самолети стали тепер дійсністю, і що власник того тихого голосу з групою інших мандрівників доброї волі облетів цього літа Европу, Азію й Африку, бачив Собор Паризької Богоматері, руїни древнього Риму й Атен, колишню Візантію, Босфор, Скутарі і святі місця, де жив і учив Христос... 23,000 миль у повітрі! 2,700 миль автобусом по всіх країнах, що їх відвідали мандрівники доброї волі з відома й з допомогою уряду З'єдинених Держав Америки.

Матеріялу тієї справді чудесної подорожі вистачило б на кілька докладних лекцій, супроводжуваних світлинами, але темою даної лекції є Босфор, Істамбул (колишній Царгород), Скутарі та Свята Земля...

У темній залі тихий голос без пишних фраз оповідає про пишний готель Гілтона в Істамбулі та про Чорне море, на бурхливих хвилях якого часто гойдалися човни нашого козацтва, а зокрема, в другім десятилітті XVII сторіччя, не знаючи ні страху, ні втоми; про Босфор і Скутарі, оспівані Шевченком у поемі „Гамалія" понад 110 років тому; а прожектор, раз-у-раз порушуючи темряву, але не порушуючи принишкливої тиші, показує на екрані всі ці близькі для душі кожного українця історичні місця в їх сучасному вигляді. І тоді зникає не лише віддаль у милях, але й віддаль у роках, і здається вам, що ось-ось на гребенях пінявих хвиль Чорного — нашого моря з'являться човни наших відважних пра-прадідів, що пливуть, співаючи, бо ж Чорне море визнає саме їх за своїх правних господарів і саме їм сприяє.

Доповідачеві пощастило зфотографувати саме цю в'язницю, в якій держали колись турки наших козаків, і ось він перед очима глядачів, а тихий голос, що в душу лине, без бундючних фраз оповідає про те, як у парі з одним професором-знавцем давнини він побував і в середині цієї тюрми застрашливої, оглянув її, бачив укриті порохом сторіч кістяки... козаків? Можливо. Бо кістякам тим понад триста років, згідно з визначенням того професора-знавця давнини...

У хмарах, що чорними гадюками оточують літак американців доброї волі, трапляються інколи прогалини, крізь які часом щастить фотографувати дещо з висоти лету пташки. Це так звані „загальні види": Єрусалиму, Вифлеєму, Капернауму, Мертвого моря, Назарету... Вони пропливають перед очима зачарованих глядачів, а тихий голос, що лине в душу, оповідає... Оповідає про Того, хто живе ось уже майже 2,000 років у душі кожного християнина, і хто житиме в душах усіх не народжених іще християн так довго, як довго існуватиме світ...

Спеціяльний автобус возить американців доброї волі по всіх місцях Святої Землі, де проходило життя Христа... Ось невеличка річка, що має величну назву Йордан. Яка ж бо вона вузенька! А ось те місце, де була за часів Христа, цілюща купальня, в якій (після збурення води янголом) досить було скупатися, щоб видужати з найтяжчої хвороби. Саме тут Ісус Христос перед очима численного натовпу сказав розслабленому: „Встань, візьми постіль твою і йди додому!" І той саме так і зробив...

А ось і той шлях, попри Оливну гору, яким Ісус Христос їхав на осляті до Єрусалиму, а ось і те місце, де він молився, просячи Бога-Отця, щоб чаша страждань обминула його... Ці дерева бачили Його, чули Його... Їм — понад 2,000 років, і вони чимало могли б розказати, якби заговорили... Яка шкода, що Гетсиманський сад мовчить!

Не бракує й мурів — німих свідків подій, що живуть у пам'яті кожного і воскресають — яскраві й повнокровні, неначебто це сталося в нашій присутності вчора... Ось рештки тієї синагоги, де вчив Христос... Його боса нога дотикалася до цього ось каменя... Він — камінь теж міг би дещо розказати...

А ось підперний риштованням, не раз уже підтримуваний Храм Гробу Господнього... Там — і саме біля гробу Того, хто вченням своїм кликав людей звільнитися від ганебної влади грошей над ними, монах грецько-православної церкви настирливо підсовує кожному під ніс тацу з долярами: мовляв, як ти сюди прийшов, то... давай! Саме там за доляра наш доповідач — власник тихого голосу придбав від цього же таки монаха, три свічки, що горіли біля гробу Господнього. А в тій оселі, де мешкала Діва Марія, повертаючись з Єгипту, нашому доповідачеві пощастило зустрінути стареньку українку з Полтавщини, що відімкнула екскурсантам двері великим, як поліно, ключем...

Тихий голос, що на тлі тьмавого килима тиші воскрешав у серцях слухачів страдницький шлях Христа, належав докторові Володимирові Купчинському, що супроваджував свою доповідь ним же зфотографованими світлинами. А організував цей вечір Нюйоркський Осередок Спілки Визволення України в суботу 1 грудня 1956 р. в одній із заль Народного Дому.

Коли в залю прийшло світло, стало шкода за темрявою і тишею, бо разом із ними зник і той голос тихий, що так обережно послуговується окличниками... Присутні були зворушені та вдячні, жваво обговорюючи можливість заслухання ще однієї доповіді про цю ж таки подорож... Доповідач та організація обіцяли...

ЗАХОДОМ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ НЬЮ ЙОРК
новачки влаштовують ДНЯ 22. ГРУДНЯ 1956
в залі Карпато-Руської Церкви, 10. вул. Евеню А
дитячу пєсу Р. Завадовича

ДЗВІНОЧКИ СВ. О. МИКОЛАЯ

Початок год. 4 по пол.

Небесна канцелярія приймає дарунки для малих і старших того самого дня від год. 12-ої до 3-ої по пол. в тій самій залі.

Матірний Союз Українок і Філія ОДУМ
В ТРЕНТОНІ
повідомляє, що
в неділю 23-го грудня 1956 р.
в залі Церкви св. Юрія Переможця, 331 Center St.
відбудеться

КОНЦЕРТ

присвячений 100-річчю народин ІВАНА ФРАНКА
Початок о год. 6-ій вечора.

В програмі беруть участь: Місцевий хор під кер. п. Івана Бігуна, Д-р Роман Криштальський (Вступне слово), Д-р Антін Рудницький (фортепіян), Михайло Мінський (баритон), Зенон Цісик (віольончельо), Іван Фат (деклямація), Д. Кузик (скрипка).

ГРОМАДЯНИ: Наша найстарша, самою українською нацією створена академія наук, Ваше Наукове Товариство ім. Шевченка, не має жодних субсідій на наукову діяльність і здане цілковито на пожертви українських патріотів. Прислухайтеся до голосу Вашого

СУМЛІННЯ

і надішліть Управі НТШ в Ню Йорку перед кінцем 1956 року Вашу пожертву, яку відтягніть так, як пожертву на Вашу Церкву, від підставової суми Вашого доходу згідно Tax Exempt Privilege granted by the U. S. Treasury Dept. Nov. 16, 1950. — Ic P: ER. НТШ в Америці — це вільний голос української науки у вільному світі, це найгостріший меч нашої визвольної боротьби!

Пожертви слати на адресу:
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302-304 West 13th Street, New York 14, N. Y.

ДЕСЯТЬ РОКІВ У СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКІЙ ВИЗВОЛЬНІЙ ІДЕЇ

10-ті РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

1-го ВІДДІЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
Неділя: 30. грудня 1956
УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ
180 Вілліям Стріт — Нюарк, Н. Дж.

Год. 12-та СЛУЖБА БОЖА в намірені членства ООЧСУ і їх родин — в українських церквах Св. Івана Хрестителя та Св. Тройці.

Год. 3-та ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ — домівка СУМА. Порядок нарад: 1. Відкриття Зборів. 2. Вибір Президії Зборів., 3. Відчитання останнього протоколу. 4. Привіти. 5. „Що боронимо і будемо боронити". Доповідь Голови Головної Управи ООЧСУ проф. І. Вовчука. 6. Вибір Комісії Матки. 7. Звіти: голови, секретаря, фінансового референта, кольпортера, господаря. 8. Звіт Контрольної Комісії. 9. Дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Управі. 10. Вибір: Управи. Контрольної Комісії, Суду, 4-х делегатів на Конвенцію Головної Управи ООЧСУ, 2-х делегатів до Громадського Комітету. 11. Внески та запити. 12. Закриття Зборів.

Год. 7-ма ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР — велика заля „Української Централі". Мистецькі виступи акторів Українського Театру. Перекуска.

Українське Громадянство, Товариства та Організації, усе Брацтво Визвольного Фронту запрошує — Управа.

Вступ на Товариський Вечір $2.00.

КІНЕЦЬ КУЛЬТУРНОГО НЕП'у

(Закінчення зі сторони 2-ої)

надійних" достатні матеріяли. А вже зовсім недавно повідомила преса про вивози населення з земель Західньої України.

Промовистим документом, який свідчить про закінчення недовгочасного хрущовського НЕП'у, є опублікована 4-го грудня в „Правді" стаття про партійні збори письменників столиці України.

Духом Жданова повіває від цього документу. Жадних сумнівів не залишає він, що „культурна автономія", яку дарувала була Москва Україні після смерти Сталіна, з подвійною силою затиснена в залізні обценьки московської комуністичної опіки. Чого вартий самий стиль цього документу, що достоменно відтворює стиль указів і розпоряджень періоду масових чисток! „Особливу увагу, — читаємо в „Правді", — звертали письменники на потребу дати рішучу відсіч тим гнилим елементам, які, прикриваючись лозунґом боротьби проти культу особи, намагаються паплюжити досягнення совєтської літератури і мистецтва, стараються протягнути чужі політиці партії і народу теорійки, ревідувати методи соціялістичного реалізму..."

Чи залишає ще які сумніви щодо нового курсу оця заборона ревідувати методи так званого соцреалізму — найтяжчого гальма, що паралізує будь-який розвиток літератури, залізного намордника, що його придумав для літератури М. Горький, прислужуючись Сталінові?

Щойно поміж рядками цього офіційного документу („окремі шкідливі антинародні вислови мали місце збоку українських літераторів") можемо здогадуватися, що критична думка декого з українських письменників і поетів працювала в тому самому напрямі, в якому розвивалась вона в клюбі Петефі, в Будапешті, серед мадярських письменників, які духово очолили революцію на Мадярщині.

А заява відомого московського трубадура Павла Тичини про боротьбу за „ідейну чистоту української літератури і про її нерозривні зв'язки з літературою великого російського народу" — переконує, що сталінські наслідники не вагаються відроджувати й дещо затіненого в останніх роках культу „старшого брата". Потверджує це ще й така заява, схвалена, звичайно, одноголосно присутніми на зборах: „Ми, українські совєтські письменники, повинні ще більше гартувати нашу єдність з великим російським народом". При тому, за відомим стандартом, згадується „ворогів совєтського народу з імперіялістичного табору, „презренних" українських буржуазних націоналістів".

Українським письменникам виразно дано знати, щоб викинули вони з голови всякі „теорійки", визбулися духа „нової доби", не слухали „ворожих підшептів", писали лише про „великі досягнення", охороняли „марксівсько-ленінську чистоту в літературі", „зміцнювали дружбу совєтських народів" — і все це в дусі соціялістичного реалізму, що в практичній політиці так реально проявився на Мадярщині.

Ніби між іншим сказано, що партійні збори письменників розглянули персональну справу комуніста В. Шевця і признали, що „за антипартійні, хуліганського характеру вислови, скеровані на підрив дружби між совєтськими народами, його треба виключити з партії". Партійні збори обговорили й засудили також поведінку поета Андрія Малишка, який „допускався у приватних розмовах помилкових тверджень".

І це все. А проте, це — найголовніше з усього, що подано про збори київських письменників. Бо це — відгомін з Мадярщини, це повів незнищимого духа свободи, що проривається в поведінці і приватних розмовах поодиноких людей, що закипає в душі цілого народу. І тому — давай назад, давай найновіший курс внутрішньої й зовнішньої політики — курс на визначену ще Леніним, а продовжувану 20 років Сталіним генеральну лінію тотального терору і геносиду в ім'я комунізму. Не виключене при цьому, що в найновішому курсі виб'ється знову нагору Маленков чи бодай його концепція пріоритету легкого промислу, що, підвищивши життєвий рівень населення, мала б злагіднити його антирежимні настрої.

В. С-ко

● У Будапешті вперше після кількох тижнів відкрито пашпортове бюро в міністерстві закордонних справ. Про виїздову візу можуть старатися всі жінки та чоловіки вище 55 років і чоловіки вище 45 років, які не підлягають обов'язкові військової служби. В перший день зголосилось 500 осіб, які леґально хочуть виїхати з Мадярщини. Число втікачів до Австрії переступило 135,000.

● Иосиф Вісаріонович Сталін спочиватиме й далі в мавзолеї біля Владиміра Ульянова-Леніна на Червоному майдані у Москві — ствердили москвичі, коли робітники зняли дерев'яні загороди, за якими переводили ремонт мавзолею. У Москві було загальне переконання, що це — забирають геть мумію Сталіна.

З НОВИХ ВИДАНЬ

„ПОШТОВІ ВІСТІ", Мюнхен 25, Денкгельштр. 4/0. Зах. Німеччина ч. 1-2 (18-19) 1956 р. Рік IV. Видання Поштового Відділу УНРади.

Останнє число цього журналу під дирекцією Г. Ткаченка з портретом Симона Петлюри на обкладинці подає такі матеріяли: Т. Г. — „Симон Петлюра на поштових марках", Ф. Кордуба. — „Філателістика як засіб спекуляції", В. Трембіцький — „Поштові видання Леґіону У. С. С." (продовження), від Поштового Відділу про видання марок з портретами М. Грушевського і С. Петлюри, — Капітан-Лейтенант Фльоти Святослав Шрамченко — „Українські гербові театральні марки 1918 року", — Б. Стисловський. — „Марки з нагоди Марійського року 1954", — Ю. Максимчук. — „Марки видавничого Фонду „Золотоверхий Київ". Далі іде різне, як „Д-р Іван Карл Турин живе", „Відколи існують поштові картки", „Як сортувати масівку", про рецензії на журнал в українській пресі. Накінець стаття д-ра Сембая „Наші приятелі — В 65 - ліття народин д-ра мед. Рудольфа Зайхтера — відомого знавця українських марок і Голову „Украіне - Філателістен-Фербанд".

Капітан - Лейтенант Фльоти Святослав Шрамченко.

УСПІХ МОЛОДОЇ УКРАЇНКИ

З змагання 114 тисяч учнів католицьких шкіл дієцезії Филаделфії, Кемдену й Вашинґтону в ЗДА, що мали завдання написати задачу на місійну тему, перше місце добула учениця гайскулу у Филаделфії, Марія Герасимович, дочка проф. Богдана й Софії Герасимовичів і їй, на окремому святі в „Конвокейшин Голл" вручив єпископ Шін найвищу нагороду, — стипендію на 4 роки навчання в каледжі. Всіх переможців у змаганні було 30, стипендії дістали з них 6, але Марія Герасимович дістала найвищу і про неї окремо широко писав филаделфійський „Інквайрер".

УВАГА! ДЖЕРЗІ СИТІ Й ОКОЛИЦЯ!
Т-ВО „РІДНА ШКОЛА" В ДЖЕРЗІ СИТІ
влаштовує

СВЯТ МИКОЛАЇВСЬКИЙ ВЕЧІР

в неділю 23-го грудня 1956 р.
о год. 4-ій по полудні
В ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ при вул. Sussex і Greene.
Вступ для старших $1.00, для дітей 25¢

Канцелярія Св. Миколая приймає дарунки в залі вже від год. 1-ої по пол.

МУЗИЧНА ШКОЛА ВАДИМА КІПИ
повідомляє, що у
неділю, 30-го грудня 1956 року
в Літературно-Мистецькому Клюбі, 149 Second Ave., New York City
відбудеться черговий

КОНЦЕРТ УЧНІВ

У програмі фортепіянові концерти та інші твори
В. А. МОЦАРТА

Участь беруть: Андрій Березовський, Лариса Галіон, Леся Побігушка, Renate Rampfel. — Партія оркестри: В. Кіпа.

Початок рівно о 7-ій год 15 хв. вечора. Кінець о 9-ій год.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказ і рахунки за місяць грудень вже вислані всім Відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих Відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як 28-го грудня. Щоб вкладки були зачислені на конто 1956 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го грудня. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У.Н.СОЮЗУ

Українська Богема в Ню Йорку влаштовує 31-го грудня 1956 року в залях Українського Народного Дому, 140 — 2-га ЕВЕ. НЮ ЙОРК.

ТРАДИЦІЙНУ ЗУСТРІЧ 1957-го РОКУ

У різноманітній програмі: З новорічними побажаннями виступить Козак Мамай з своєю папугою. Для розваги приграватиме найкраща українська оркестра в Америці „АМОР". Він конфетті та серпантинів, котельони, карнети... Добірні напитки з пивниць „Лиса Микити". Смачні закуски з ресторану „Лиса Микити", подавані метр-дотелем: Мироном Залипським. — Вибір Королеви Краси 1957-го року. — Початок зустрічі о 9-ій год. вечора 31-го грудня 1956-го року. Кінець із сходом сонця 1-го січня 1957-го року. Одяг — пристойний. — Ціна вступу $3.

СПРАВА БЕСАГИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вування справи Івана Бесаги для кампанії проти „У. Самостійника" і групи т. зв. „двійки" (УГВР). Автор статті твердить, що Бесага, з доручення своїх большевицьких зверхників, б'є тепер особливо по УГВР, але це звичайна большевицька тактика зосереджувати свої атаки раз на тій, раз на іншій групі. Покликавшись на те, що група „У. Самостійника" свого часу промовчала була неприємну для табору ОУН Бандери справу совєтських провокаторів Мірошниченкової і члена Служби Безпеки того табору, Фулавки, „У. Самостійник" закидає „Шляхові Перемоги" „новий пресовий піратизм і обманювання своїх читачів", що проявляється ніби в спробах здискредитувати цілу політичну групу „У. Самостійника" аферою Бесаги. Не треба, мовляв, перебільшувати афери Бесаги, бо це — вода на млин ворога. „Не можна ворога недоцінювати, але не можна його й перецінювати, зокрема, коли це лежить в його інтересі".

Це справа настільки поважна й цікава, що треба бодай в найзагальніших рисах познайомити читачів з голосами еміґраційних часописів, які мають про цей останній доказ большевицької активности серед еміґрації найкращі інформації.

Випробували 1000 бомбовиків над американським континентом

Денвер, Колорадо. — Шеф штабу летунства генерал Натан Ф. Твайнінґ промовляв до кадетів Летунської академії і заявив, що більш як 1.000 американських бомбовиків B-47 літали понад американським континентом впродовж останніх двох тижнів, і кожний із цих літаків пролетів без приземлення по 8.000 миль, доповнюючи пальне в повітрі під час лету. Генерал Твайнінґ сказав, що по раз перший Стратегічна Летунська Команда випробовувала таку велику кількість бомбовиків, щоб задемонструвати „нашу здібність почати відплатну акцію нашого летунства в найкоротшому часі". Одночасно і 8 наймодерніших бомбовиків типу B-52 відбували свої пробні лети, літаючи аж понад Північним бігуном. Ці бомбовики під час цих вправ поліпшили свій давніший рекорд, — повідомив генерал Твайнінґ. Літаки B-47 літали понад північноамериканським континентом, долітаючи аж до підбігунових околиць. 1.000 бомбовиків — це поважна кількість американських літаків, якими розпоряджає Стратегічна Повітряна Команда.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. — Б-во св. Михаїла, Відд. 357, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 23. грудня, о год. 2-ій по пол., в домі 20 King St. Проситься всіх членів прибути на річні збори, буде вибір нового уряду на рік 1957. — С. Возний, секр.

СЕЙКСВІЛ, ПА. — Б-во св. Ів. Хрестителя, Відд. 126, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 23. грудня точно о год. 2-ій по пол., в церковній залі. Просимо всіх членів прибути на означений час, буде звіт уряду з діяльности за 1956 рік та вибір нового уряду на 1957 рік. Просимо членів вирівняти свої залеглости. Просимо вписуйте свої діти в члени У. Н. Союзу. — Іван Павлечко, предс.; Г. Дидів, секр.-кас.

ГЕНРИК ІБСЕН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лося; він мав ціль в житті: створити імпозантні образи різних граней життя, щоб поставити їх перед очима глядачів і змусити їх думати. Мистецтво для мистецтва було для нього таке ж чуже, як і фантастичні інтерпретації ранніх критиків його творів.

Бувши людиною з надхненням і з чутливою природою, яка мусіла терпіти біль і життьові негоди, щоб інші почули її клич, він, бідний норвежець, син країни, що саме пробуджувалась з вікового сну, людина, яка не могла замкнути очей на фальш і забріханість свого століття, добровільний скиталець — Ібсен ужив свого талану, щоб описати людей, людські почуття, людську долю і дати свій вклад, краплину божеської води знання і зрозуміння, щоб прискорити той час, коли людина осягне найбільшу мудрість — пізнання самої себе.

Кінець

Бібліографія:

Jorgensen, Theodore: *History of Norwegian Literature*, New York, Mecmillan, 1933.
Weigand, Hermann J., *The Modern Ibsen*, New York, Henry Holt & Company, 1925.
Reich, Emil, *Henrik Ibsens Dramen*, Zwancig Vorlesungen, gehalten an der Universitaet Wien, Berlin, S. Fischer Verlag, 1925.
Downs, Brian W., *Ibsen*, London, The University of Cambridge, 1945.
Grotthuss, Jeannot Emil Freiherr von, *Probleme und Characterkoepfe*, Stuttgart, H. Fiske, 1890.
Nolte, Fred O., *The Early Middle Class Drama*, Lancaster, Pa., 1935.
Mencken, H. L., edit., *Eleven Plays of Henrik Ibsen*, New York, Houghton Mifflin Company, 1930.

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Знайомими, що по важкій і довгій недузі упокоївся в Бозі дня 9 грудня 1956 р. Наш Надорожчий Муж, Батько і Дідуньо

бл. п. СТЕПАН ЧЕРНИШ

уроженець міста Копичинці, Західна Україна, бувший Старшина Української Галицької Армії, довголітній Кооператор на Волині, член довоєнних українських культурно-освітніх Товариств та Голова Міської Управи княжого города Володимира Волинського.

Похорон відбувся в середу дня 11 грудня в місті Шикаґо, стейт Ілліной.

Покійний оставив у великому смутку дружину Елисавету, сина Богдана, невістку Ірину і двох внуків.

Нехай чужа Земля наш Дорогий Мужу, Батьку і Дідуню буде Тобі легкою.

Вічна Тобі Пам'ять.

Ділимося сумною вісткою, що в дні 18 грудня 1956 р. о год. 11-ій перед полуднем після тяжкої недуги помер

бл. п. ВАСИЛЬ ШМАТА

співосновник, член управи і б. голова Т-ва „Рідна Школа" на терені Ню Гейвен.

Нехай Вільна Земля Вашинґтона буде Йому легкою.

Управа Рідної Школи в Ню Гейвен.

Товариство Українських Кооператорів в Ню Йорку ділиться з Громадянством сумною вісткою, що дня 18. грудня 1956 помер в Ню Гейвені, Конн.

бл. п. ВАСИЛЬ ШМАТА

літ 67

б. нач. директор Окр. Союзу Кооператорів в Чорткові, Старшина У.Г.А. і активний громадський діяч і організатор Копичинчини, Чортківщини і Заліщиччини. Похорон відбувся в четвер, дня 20-го грудня о год. 9-ій рано.

Вічна Йому Пам'ять!